Raadsvoorstel

Onderwerp:	Programmabegroting 2022-2025
Portefeuillehouder:	C. Stolwijk
Datum college besluit:	28 september 2021
Behandelend ambtenaar:	Hoogerheide-Sommer, Chantal
Registratienummer:	GZDGCB257855/ 257858

Inleiding:

De raad legt de beleidskaders vast voor het college en in financiële zin is het belangrijkste kader de begroting voor het komende jaar.

Hierbij bieden wij de Programmabegroting 2022-2025 aan en deze begroting is daarmee de start van de financiële cyclus voor het jaar 2022. Voorafgaand aan deze begroting heeft uw raad dit voorjaar de Kadernota 2022 vastgesteld en mede op basis daarvan hebben wij deze begroting uitgewerkt.

De Programmabegroting 2022-2025 gaat in basis uit van bestaand beleid zoals in de Kadernota 2022 is vastgesteld. De afgelopen maanden hebben zich echter ook ontwikkelingen voorgedaan, waar we in de begroting voor 2022 op willen en moeten anticiperen. Deze ontwikkelingen zijn dan ook opgenomen in de Programmabegroting 2022-2025, waarmee de begroting nog altijd structureel sluitend is. Zoals hierboven al aangeven vinden we het ook van belang dat de begroting voor 2022 en verder deze ruimte bevat, om daarmee ook na de verkiezingen keuzes te kunnen maken.

Naast de Programmabegroting 2022-2025 wordt ook de Najaarsrapportage 2021 opgesteld. In de Najaarsrapportage 2021 wordt gerapporteerd over de verschillende effecten in de Programmabegroting 2021-2024. De najaarsrapportage bevat ook financiële wijzigingen die structureel doorwerken naar de voorliggende begroting. Die effecten hebben wij dus ook verwekt.

Al deze maatregelen leiden tot het volgende perspectief:

Tabel 1. Financieel perspectief 2022-2025

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Financieel perspectief vastgestelde begroting 2021	-219	-122	43	-110
Voorjaarsrapportage 2021	-71	-99	-6	19
Financieel perspectief na voorjaarsrapportage 2021	**-290**	**-221**	**37**	**-91**
Structurele doorwerking najaarsrapportage 2021	**-122**	**-122**	**-64**	**-64**
Mutaties doorgevoerd in begroting 2022-2025	**1.317**	**400**	**363**	**828**
Financieel perspectief begroting 2022-2025	**905**	**57**	**336**	**673**

Hieronder geven we een toelichting op de ontwikkelingen die in deze begroting zijn verwerkt en die we in het bijzonder onder de aandacht willen brengen.

Extra inkomsten:

Allereerst gaat het hierbij om extra inkomsten vanuit het gemeentefonds. De berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2021. De uitkering op basis van de meicirculaire stijgt ten opzichte van de eerdere berekening vanuit de maartbrief 2021, waarin gemeenten door de Rijksoverheid zijn geïnformeerd over extra middelen in verband met corona. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de informatienotitie over de meicirculaire 2021.

Zoals bekend krijgen de gemeenten voor het jaar 2022 een bedrag van € 1,314 miljard extra als compensatie voor de enorm gestegen kosten van jeugdzorg. Over de jaren vanaf 2023 waren nog geen afspraken gemaakt, omdat een nieuw kabinet hierover zal besluiten. Om een eenduidige basis te hebben voor de Programmabegroting 2022-2025 hebben het ministerie van BZK, VNG en IPO onderling afgesproken dat 75% geraamd mag worden van de bedragen waar de Arbitragecommissie voor jeugdzorgkosten van uit gaat. Landelijk gaat het hiermee om de volgende bedragen:

Extra middelen Jeugd	2022	2023	2024	2025
Nieuwe basiscompensatie	1,528 miljard	1,828 miljard	1,828 miljard	1,828 miljard
Voor additionele maatregelen	-214 miljoen	-374 miljoen	-463 miljoen	-570 miljoen
Compensatie via gemeentefonds	1,314 miljard	1,454 miljard	1,365 miljard	1,258 miljard
compensatiepercentage begroting	100%	75%	75%	75%
Te verwerken compensatie	1,314 miljard	1,090 miljard	1,023 miljard	943 mln.

De extra middelen waar we voor onze gemeente vanuit mogen gaan ziet er als volgt uit:

Effect voor Culemborg:				
Compensatie	2.078.648	1.724.297	1.618.308	1.491.754
Afgerond extra opnemen	**2.050.000**	**1.700.000**	**1.600.000**	**1.450.000**
Correctie: eerder verwerkte stelpost		**-471.000**	**-471.000**	**-471.000**
Extra budget in begroting 2022	**2.050.000**	**1.229.000**	**1.129.000**	**979.000**

Deze middelen zijn verwerkt in de begroting. Hierbij is het van belang om aan te geven dat de Rijksoverheid heeft aangegeven dat deze extra middelen voortkomen uit de tekorten op jeugdzorg bij gemeenten, maar dat deze middelen hier niet specifiek voor gelabeld zijn. Deze zijn voor gemeenten dan ook vrij in te zetten in de begroting. Om onderstaande bedragen in perspectief te plaatsen is het goed in herinnering te roepen dat vanaf 2019 onze budgetten voor jeugd/WMO in onze begroting met circa €2,5mio zijn verhoogd.

Extra uitgaven:

Jeugd/WMO

In deze begroting is rekening gehouden met een indexering van 2,5% op de tarieven van de zorgaanbieders. De index van 2021 op de tarieven van de zorgaanbieders (conform VNG) is 3,82%, deze verhoging heeft ook zijn doorwerking in de cijfers van het jaar 2022. In 2021 was al rekening gehouden met indexering van 3%. Dit betekent structureel een aanvullende stijging van 0,82%.

Voor het jaar 2022 wordt een lagere VNG prijsindexatie verwacht, omdat de laatst geprognosticeerde prijsindex voor overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling (OVA) een gunstigere beeld laat zien.

Voor de begroting 2022 gaan we niet uit van een volumestijging, buiten de trends die al zichtbaar zijn in het jaar 2021. Dit in tegenstelling tot het jaar 2021 waarbij er een extra stijging werd verwacht op de jeugdmiddelen door de gevolgen en doorwerking van de corona pandemie. Voor 2021 kan dit opgevangen worden met de extra bijdrage vanuit het Rijk. Voor de meerjarenbegroting blijven er risico's bestaan op volume en kostenstijgingen voor Wmo en jeugdzorg. In de Wmo met name vanwege de vergrijzing. In de jeugdzorg met name vanwege toenemende complexiteit van hulpvragen en verbeterplannen voor de jeugdbeschermingsketen, huiselijk geweld en kindermishandeling en suïcidepreventie die nog in ontwikkeling zijn.

Verdeelsystematiek BWB vertraagd

In 2019 is, na een intensieve voorbereiding, gewerkt aan een nieuwe verdeelsleutel van de bijdragen van de drie deelnemende gemeente in de BWB. Daarbij is afgesproken dat 2020 een 'testjaar' zou worden om door middel van tijdschrijven te beproeven hoe de beoogde verdeelsleutel aansluit bij de daadwerkelijke dienstverlening in de praktijk . Omdat 2020 door corona geen representatief jaar was, is eind 2020 besloten om dit testjaar te verlengen t/m 2021. De uitkomsten van de evaluatie zijn nog niet bekend bij het opstellen van deze begroting. Daarom wordt conform afspraak in het bestuur van BWB, voorlopig in afwachting van de definitieve cijfers op basis van de uitkomsten van de evaluatie, de 50% van het beoogde effect van de verdeelsystematiek structureel verwerkt in de begroting.

Omdat in een eerder stadium de verdeelsleutel volledig was doorgevoerd in de begroting, resulteert dit vooralsnog in structurele negatieve bijstelling van € 250.000. Deze structurele bijstelling denken we op te kunnen vangen vanaf 2023 binnen de stelpost automatisering, omdat de samenwerking in BWB verband op automatisering ook tot meer structurele voordelen leidt dan eerder ingeschat.

Wijkaanpak

Drugscriminaliteit is een groot probleem in Nederland. Er wordt veel (makkelijk) geld verdiend en is daarmee voor sommige jongeren een aanlokkelijk beeld. Ook in Culemborg zien we dit gebeuren, vooral wanneer jongeren opgroeien in kwetsbare sociaal-economische omstandigheden, in het bijzonder jongeren met een licht verstandelijke beperking. Dit patroon, soms van generatie op generatie, is voor de gemeente niet acceptabel. De gemeente wil deze cirkel van criminaliteit, ondermijning en onaantastbaarheid doorbreken. En de gemeente wil jongeren een ander, beter perspectief bieden. In 2021 zijn we kleinschalig gestart met de pilot Schoolhof. Deze aanpak rollen we in 2022 uit over de hele stad, waarbij we focussen op specifieke wijken, gebruikmakend van de beschikbare data uit de leefbaarheidsmonitor en de GGD-monitor . Met een persoons- en gezinsgerichte aanpak waarbij criminele jongeren of

gezinnen met gerichte interventies aangepakt worden. Intensief casemanagement is een belangrijke voorwaarde in de aanpak om gericht zorg en ondersteuning te bieden aan hen die voor een positief perspectief kiezen. Dit betekent ook een ander jeugdbeleid: gericht op vroegsignalering, preventie en tijdig ingrijpen. Met als doel het toewerken naar een goede startkwalificatie voor de arbeidsmarkt, het opbouwen van sociaal steunend netwerk en een veilige opgroeisituatie. We onderzoeken de opties om het jeugd- en jongerenwerk uit te breiden en te versterken. In de wijkaanpak willen we ook de kracht van de inwoners zichtbaar maken door hun talenten te benutten. Dit doen we door positieve bewonersinitiatieven te ondersteunen en mede mogelijk te maken.

Dit alles betekent echt een andere 'speelstijl' van gemeente, politie, welzijnswerk en vele andere partners. Bijvoorbeeld door te kiezen om de gemeentelijke ketenregie om te vormen naar intensief casemanagement. Ook investeren we fors om onze informatiepositie te verbeteren door het netwerk in de wijk te verbeteren en informatie op een structurele wijze te delen, te beheren en als uitgangspunt voor gerichte interventies te gebruiken. Deze nieuwe manier van werken heeft impact op de samenwerkingscultuur tussen de verschillende partners. Zoals we ook op andere plekken in Nederland zien, vergt het structureel aanpakken van dergelijke complexe problematieken in de wijk, van preventie tot repressie, een langjarige aanpak en investering. Het vraagt om vasthoudendheid, creativiteit en lef.

In 2021 heeft de gemeenteraad een budget van €300.000 ter beschikking gesteld om te starten met deze aanpak. Ook voor 2022 wordt de gemeenteraad hetzelfde budget gevraagd. We zetten deze middelen in 2022 in voor externe projectleiding (€160.000), het stimuleren en faciliteren van bewonersinitiatieven en activiteiten die de binding met de wijk versterken (€40.000), het inrichten van een informatiesysteem (€65.000) en een maatwerkbudget om snel en niet-bureaucratisch te kunnen handelen om een doorbraak te forceren in specifieke situaties (€35.000).

Voor de verandering van werkwijze en het regisseren van casuistiek met tot de persoon/gezinsaanpak, is het van belang dat deze verandering op een goede manier wordt opgezet en ingezet zodat dit een duurzame borging krijgt. Daarvoor hebben we specifieke kennis van buiten nodig in de vorm van externe projectleiding. In te zetten activiteiten in het kader van het positief jeugdbeleid worden nader geanalyseerd en uitgewerkt met gebruikmaking van de kennis en ondersteuning van het Nederlands Jeugdinstituut, (NJI). Denk daarbij aan het vergoten van ouderbetrokkenheid en het versterken van de weerbaarheid van jonge mensen. De dekking van de benodigde €300.000 wordt voor € 200.000 gevonden in de lopende begroting, middelen voor beschermd wonen en reserve sociaal domein. In deze begroting is de resterende € 100.000 opgenomen. Voor het inzetten van intensief casemanagement in het kader van de pilot Schoolhof maken we gebruik van de reserve sociaal domein (€120.000). Voor activiteiten in het kader van het positief jeugdbeleid maken we gebruik van (extra) middelen in de begroting en zijn we in overleg met lokale partners. Daarnaast maken we samen met partners, een beeld welke capaciteit en middelen de aanpak structureel vergt en welke mogelijkheden er zijn om nog extra (co)financiering aan te boren bij provincie en Rijk. Dit alles om ook een langdurig positief effect te creëren op leefbaarheid in de wijken van Culemborg die dat nodig hebben.

Het college houdt de raad op de hoogte over de verdere voortgang van de wijkaanpak. Op het moment dat hier nieuwe ontwikkelingen over te melden zijn, ontvangt de raad hierover een informatienotitie.

<u>Strategische personeelsplanning (SPP) en inhuur</u>

We merken dat door de Culemborgse ambities, taken vanuit het Rijk, de krappe arbeidsmarkt en een toenemende vraag voor dienstverlening, het nodig is om de werkorganisatie (duurzaam) te versterken. Dit we gaan doen door op enkele geselecteerde onderdelen personeelsleden (vast) te werven en door het tijdelijk oplossen van capaciteitsvraagstukken met extra inhuur. Hieronder vindt u een aantal illustraties van situaties die het nodig maken om onze organisatie te versterken:

- Onze gemeente heeft op diverse beleidsvelden grote ambities geformuleerd. Voorbeelden daarvan zijn het opnieuw vormgegeven van het Sociaal Domein aan de hand van het beleidsplan Wmo/Jeugd, de grote woningbouwopgave en een ambitieus ontwikkelplan voor de spoorzone en de Wijkaanpak met als doel zorg en veiligheid te verbinden.

- Er komen nieuwe wettelijke taken naar de gemeenten zoals de Omgevingswet, inburgering, en beschermd wonen/maatschappelijke opvang. Daarnaast zijn er ontwikkeling in jeugdzorg (zoals de verbeteragenda voor jeugdbescherming, suicidepreventie en de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling) waarop ingespeeld moet worden. Deze vragen soms extra capaciteit, soms ook meer strategische kwaliteit vragen. Die strategische kwaliteit is nodig om de beleidsvelden te overzien en de onderdelen aan elkaar te verbinden.
- De samenleving stelt nieuwe eisen aan de gemeente als het gaat om communicatie en dienstverlening.

Er is een analyse gemaakt van alle teams binnen de organisatie. Er is onderzocht wat de ontwikkelingen zijn die voor dat team van belang zijn en welke kwaliteiten (kennis, vaardigheden, houding en gedrag) hiervoor de komende jaren nodig zijn. Dit onder de noemer van Strategische Personeelsplanning (SPP) zoals aangekondigd in de Kadernota. Het SPP leidt tot een medewerker gerichte aanpak, waarbij gekeken wordt naar (collectieve) opleiding, functiewaardering, ontwikkeling en mobiliteit. Daarnaast heeft het SPP ertoe geleid dat het college voorstelt om de organisatie op een aantal geselecteerde onderdelen duurzaam te versterken:

- Communicatiemedewerker (0,8 FTE); vanwege het toenemende (bestuurlijke, maatschappelijke, wettelijke) belang van communicatie op alle beleidsterreinen.
- Beleidsadviseur Maatschappelijke Ontwikkeling (1 FTE): vanwege de gemeentelijke ambitie, extra taken, verbinding Sociaal Domein aan de Omgevingswet en strategisch vermogen.
- Adviseur Wonen (1 FTE): vanwege de gemeentelijke ambitie, extra taken, de relatie met Sociaal Domein en Omgevingswet.
- Senior vergunningverlener/beleidsmedewerker APV (0,77 FTE voor 2 jaar); verhogen kwaliteit vergunningverlening/handhaving APV vanwege complexere aanvragen. Hierdoor ontstaat ook meer ruimte voor beleid op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid. Na 2 jaar daalt deze capaciteit in, in de huidige formatie.
- Jeugdconsulent 1 FTE; vanwege de toegenomen en complexere vraag.

Op dit moment is er sprake van een dynamische arbeidsmarkt met veel mobiliteit. Dit betekent dat er medewerkers vertrekken en er op sommige onderdelen moeilijk nieuwe mensen te werven zijn. We zullen dan ook in blijven zetten op het behouden (voor zover mogelijk) en opleiden van onze eigen medewerkers. Voor enkele functies wordt ook de inschaling aangepast om meer marktconform te kunnen werven.

Extra inhuur voorsorterend op de organisatieontwikkeling

Voor 2022 is meer budget voor inhuur nodig is dan in de Programmabegroting 2021-2024 was opgenomen. Voorsorterend op de organisatieontwikkeling binnen Veiligheid (ketenregie) en Sociaal Domein (Integrale Toegang) zijn er enkele functies die nu nog niet vast ingevuld kunnen worden omdat het eindplaatje van deze ontwikkelingen nog niet duidelijk zijn (dit wordt verwacht in Q2 van 2022).

Voor inhuur in het kader van arbeidsmarktproblematiek of ziekteverzuim gebruiken we in 2022 in eerste instantie het inhuurbudget wat standaard in de begroting daarvoor is opgenomen (omvang € 200.00). Mocht dit onvoldoende blijken in 2022, dan wordt daarover een afweging gemaakt in de voorjaars- en/of najaarsrapportage.

In dit proces zijn de volgende alternatieven bekeken, maar is een andere keuze gemaakt:

1. Incidentele In plaats van structurele versterking van de organisatie:
   Inhuur is vaak een goede oplossing om een korte termijn probleem op te lossen. Echter, de ontwikkelingen die geschetst worden zijn voor de lange termijn.
2. Niet inhuren:
   Het niet inhuren betekent dat er een aantal ontwikkelingen niet kan worden gerealiseerd, en dat er onaanvaardbare knelpunten ontstaan in de directe dienstverlening.

	2022	2023	2024	2025
Gemeentelijke organisatie (formatie)	-414.400	-414.400	-346.400	-346.400
Inhuur	-129.000	-	-	-
Totaal	**-543.400**	**-414.400**	**-346.400**	**-346.400**

Voortgang majeure onderwerpen:

Investeringsagenda Sociaal Domein

De transformatie van het sociaal domein is een proces van lange adem, waarbij we inzetten op “de dingen anders doen”. We ontwikkelen nieuwe activiteiten om de beweging naar de voorkant te maken. Dat wil zeggen een verschuiving realiseren van (gespecialiseerde) zorg die via een indicatie beschikbaar wordt gesteld naar laagdrempelig zorg die dichtbij en zonder indicatie beschikbaar is. Daarbij willen we de verschillende domeinen beter aan elkaar verbinden, zodat onze inwoners, wanneer zij dat nodig hebben, eerder ondersteuning krijgen. Tegelijkertijd gaat het ook om het betaalbaar houden van de zorg. De speerpunten zijn:

1. Aansluiting zorg en onderwijs. Hier valt veel winst te behalen, enerzijds omdat binnen het onderwijs veel zicht is op de ontwikkeling van kinderen en veel eerder de juiste zorg geboden kan worden. Anderzijds omdat we op deze manier kunnen bijdragen aan het verkleinen van de kansenongelijkheid. We realiseren twee projecten waarbij we (beschikkingsloos) capaciteit en expertise inzetten op de Culemborgse scholen, zowel in het speciaal als in het regulier onderwijs. De kosten bedragen € 150.000.
2. Samenwerking huisartsen. Dit is van groot belang voor het verminderen van de doorverwijzing naar zwaardere vormen van zorg, met name de jeugd-GGZ, en het versterken van de keten onderwijs, huisartsen, voorliggende voorzieningen, gemeente, jeugdgezondheidszorg. We maken afspraken met de huisartsen over de inzet van een praktijkondersteuner. De kosten bedragen € 80.000.
3. Versterken sociale basis. Dit een kernpunt van de transformatie. Er is al heel veel. Het brede lokaal beschikbare aanbod van zorg en ondersteuning willen beter ontsluiten voor professionals en inwoners. Hiervoor verbeteren we de website www.culemborgkanmeer.nl. Aanvullend hierop onderzoeken we welke vormen van informele zorg of algemene voorzieningen in Culemborg van toegevoegde waarde zijn, bovenop het bestaande aanbod. Waar nodig creëren we nieuw voorliggend aanbod. De kosten bedragen € 50.000.
4. Versterken integrale toegang. Doel is voor inwoners een duidelijk herkenbare, laagdrempelige toegangspoort tot zorg en ondersteuning te realiseren. We zetten in op het verbinden van het sociaal wijkteam en de toegangsteams van de gemeente en het toevoegen en vergroten van kennis en expertise. De kosten bedragen € 70.000.
5. Nieuwe inkoopstrategie. We zetten in op een andere manier van inkopen, waarbinnen meer plaats is voor innovatie, partnerschap en beheersing van kosten. Hiervoor is het nodig ook de samenwerking tussen de gemeenten in de regio te versterken. Om nieuwe inkoopvormen uit te testen in de praktijk zetten we regionale pilots op. De kosten bedragen € 150.000.
6. Vernieuwing van monitoring en evaluatie. Randvoorwaardelijk aan bovenstaande ontwikkelingen is het kunnen beschikken over een adequate monitorings- en evaluatie systematiek. Zodanig dat we sneller trends signaleren en tijdig de juiste keuzes maken. De ontwikkeling van een beheersmatig dashboard is vrijwel gereed. De volgende fase is hier beleidsmatige indicatoren aan toe te voegen, die inzicht geven op de behaalde maatschappelijke effecten op de wat langere termijn. Maar het gaat niet alleen om de koude cijfers. Om de betekenis van de koude data te kunnen duiden zetten we in op het systematisch verzamelen en analyseren van de verhalen en ervaringen van inwoners én professionals. De kosten bedragen € 50.000.

De totale investeringen bedragen € 550.000. Deze dekken we uit de investeringsagenda sociaal domein. We zullen alle speerpunten nader toelichten via informatienotities.

GVVP

In januari 2021 heeft de raad het GVVP vastgesteld. Dit mobiliteitsplan bestaat uit 19 maatregelen om de bereikbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid en veiligheid te verbeteren. Het plan heeft een looptijd van 10 jaar. Jaarlijks vindt bij de begroting een prioritering plaats van de maatregelen die in het komende begrotingsjaar worden uitgevoerd. Hieronder staan de voorstellen voor 2022. In een informatienotitie die voor de begrotingsbehandeling nog wordt toegestuurd, vindt u de volledige onderbouwing.

Naast het GVVP wordt er ook gewerkt aan het uitwerking van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid, het inzetten op slimme en duurzame mobiliteit, de instandhouding van het openbaar vervoer en het versterken en verbeteren van (regionale) verbindingen. Een voorbeeld hiervan is het de potentie-analyse naar de fietsroute Culemborg – Houten e.v. die afgelopen maanden is uitgevoerd in samenwerking met Provincies Utrecht en Gelderland en gemeenten Culemborg en Houten. De uitkomsten uit deze fietspotentiescan bieden aanleiding voor een vervolgstudie, bestaande uit een indicatieve tracéverkenning, schetsontwerp en kostenraming. Dit vervolgonderzoek is een belangrijke stap die noodzakelijk is om een goede onderbouwing te maken voor een go/no-go van de realisatie van de fietsverbinding. De kosten voor het vervolgonderzoek van ca. € 140.000 worden evenredig door alle 4 partijen gedragen.

Voor het GVVP ligt in 2022 en 2023 de focus op de ontwikkelingen in de stationsomgeving. Mobiliteit speelt hierbij een belangrijke rol. Het gaat hierbij om bereikbaarheid van het gebied voor alle modaliteiten, het ontwerpen van een langzaam verkeertunnel, de realisatie van een HUB en een volwaardige aansluiting op de N320 en een voorstel voor parkeren voor zowel nieuwe woningbouwlocaties als bestaande wijken. Voor de langzaam verkeertunnel is € 4 mln. gereserveerd. De rotonde maakt deel uit van de WBI-aanvraag.

Er is onderzoek gedaan naar de verkeerssituatie rondom de Dr. Hockesingel en de dijken. Hieruit blijkt dat het nemen van enkele maatregelen bij de Dr. Hockesingel maar beperkt mogelijk is en weinig effect heeft op de verkeersveiligheid. De situatie vraagt om een integraal ontwerp waarbij diverse beleidsthema's betrokken worden en niet alleen om een verkeerskundige benadering.

Voor de dijken ligt dat anders. Er is onderscheid gemaakt in maatregelen op de korte en lange termijn. De korte termijn aanpassingen worden in 2022 uitgevoerd. Hiervoor wordt een bedrag aangevraagd van € 40.000. Voor de maatregelen op lange termijn dient opnieuw een afweging gemaakt te worden wanneer groot onderhoud op de dijken gepland staat.

Om de route van Parijsch naar het centrum via de Vianense Poort te verbeteren, worden in de periode 2021 en 2022 maatregelen getroffen om de Vianense Poort af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer, te monitoren van deze afsluiting en wordt het kruispunt Jan van RIebeeckstraat/Otto van Reesweg heringericht. De aanleg van het resterende deel van de route Parijsch – centrum wordt naar achter geschoven in de prioritering, in verband met de bouwontwikkeling aan de Jan van Riebeeckstraat.

Hoewel de aanleg van de fietsroute op de parallelweg van de Weidsteeg geen hoge prioriteit had in het GVVP, ontstaat nu versneld de kans de route toch aan leggen door werk met werk te maken. Uit de meest recente weginspecties blijkt dat de weg dringend moet worden herstraat. Dit biedt de kans om de weg meteen op de juiste wijze in te richten en een comfortabele situatie te realiseren voor aanwonenden en fietsers. Naast de kosten voor wegonderhoud vraagt het aanpassen van het profiel om een bijdrage van € 50.000 uit het GVVP.

Voor het project Beethovenlaan is eerder een krediet van € 150.000 beschikbaar gesteld. Een proces met grote betrokkenheid van stakeholders heeft geleid tot de conclusie dat het nemen van verkeersremmende maatregelen alleen onvoldoende is om de problematiek op te lossen. Een volledige herinrichting van de weg is noodzakelijk. Om het gedragen ontwerp uit te kunnen voeren is een extra investering van € 170.000 nodig.

Overzicht financiën GVVP		
Oorspronkelijk budget reserve Spoorse doorsnijdingen: € 2 mln. Waarvan bestemd: • € 120.000 - planvorming en onderzoekskosten GVVP • € 680.000 - uitvoeren maatregelen 2021 onderzoeken Dr Hockesingel, Beusichemsedijk, afsluiten Vianense Poort inclusief monitoring en herinrichting kruispunt J. van Riebeeckstraat/Otto van Reesweg *Tussenstand krediet: € 375.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag voorlopig beschikbaar te houden in verband met eventueel aanvullende maatregelen als gevolg van afsluiten Vianense Poort. Dit kan een definitieve inrichting van de Vianensestraat zijn of extra maatregelen benodigd als gevolg van neveneffecten.* Restant budget reserve Spoorse doorsnijdingen: € 1,2 mln.		
Maatregelen 2022: - Onderzoek hoogwaardige fietsverbinding Culemborg - Houten - Verkeersveiligheid Beusichemsedijk - Herinrichting parallelweg Weidsteeg - Verkeerveiligheid Beethovenlaan	investering: € 35.000 € 40.000 € 50.000 € 170.000	dekking: reserve spoorse doorsnijdingen reserve spoorse doorsnijdingen reserve spoorse doorsnijdingen reserve spoorse doorsnijdingen

De onttrekkingen uit de reserves zoals hierboven beschreven worden in de voorjaarsrapportage 2022 financieel verwerkt.

Toekomstige ontwikkelingen:

Zoals hierboven in de inleiding al aangegeven, zien we een aantal ontwikkelingen in de toekomst die mogelijk financiële effecten gaan hebben op onze begroting. Op dit moment kunnen deze onderwerpen nog niet precies financieel vertaald worden, omdat nog niet zeker is of ze zich gaan voordoen en wat het financiële effect is als ze zich zouden voordoen, of omdat deze buiten de planperiode van de huidige begroting vallen. We vinden het wel van belang om deze onderwerpen hier in de begroting te noemen, zodat de raad op de hoogte is van deze onderwerpen en deze ook mee kan nemen bij de behandeling van de begroting.

<u>Herijking Gemeentefonds</u>

De afgelopen twee jaar hebben de fondsbeheerders samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gewerkt aan een nieuwe verdeling van het gemeentefonds. Het ministerie van BZK heeft op 2 februari 2021 de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gevraagd om advies te geven over het voorstel van de fondsbeheerders. Volgens de ROB roept het verdeelvoorstel op dit moment echter nog te veel vragen op. De adviesraad zet zowel vraagtekens bij de onderbouwing als bij de uitkomsten. Het verdeelvoorstel is door het ministerie nog eens kritisch tegen het licht gehouden. Op basis daarvan is op 9 juli 2021 een aangepaste voorstel verstuurd naar de Tweede Kamer. Een nieuw ROB-advies wordt op korte termijn verwacht. De invoering van de herverdeling van het gemeentefonds staat gepland op 1 januari 2023. Waar het er eerder op leek dat we een voordeelgemeente zouden zijn, laten de huidige cijfers zien dat we een nadeelgemeente zouden zijn met de herverdeling zoals deze nu voorligt. Omdat nog niet bekend is of deze verdeling ook doorgevoerd zal worden, wordt hier in de begroting nog niet op voorgesorteerd.

Cameratoezicht

De kosten van cameratoezicht en het uitlezen van bestanden zijn al jaren stijgende. In 2021 zijn deze kosten opgevangen vanuit incidentele budgetten. In de komende periode inventariseren we wat de structurele stijging financieel zal gaan betekenen. Dit wordt dan ook meegenomen in de voorjaarsrapportage van 2022.

Mogelijke volumetoename Wmo/ Jeugd

In de voorliggende begroting is een bedrag opgenomen voor Wmo en Jeugdzorg, gebaseerd op de huidige verwachtingen. Het is echter niet uit te sluiten dat een volumetoename zal plaatsvinden, bijvoorbeeld door de effecten van corona. Ten aanzien van de Wmo is op grond van de toenemende vergrijzing een volumegroei zelfs in meer of mindere mate te verwachten. Op dit moment is in de begroting geen financiële ruimte gecreëerd voor een volumetoename voor Wmo en Jeugdzorg. Als dit zou optreden, moeten daarvoor extra financiële middelen worden vrijgemaakt.

Ontwikkeling arbeidsmarkt

Op 22 september 2021 heeft de gemeenteraad een informatienotitie ontvangen over de inhuurcijfers van onze gemeente voor het jaar 2021. In deze informatienotitie is aangegeven dat inhuur onder meer noodzakelijk is door de krapte op de arbeidsmarkt. Het is natuurlijk nog niet zeker hoe de arbeidsmarkt zich de komende tijd ontwikkelt, maar het is niet waarschijnlijk dat deze krapte zomaar zal verdwijnen. Ook in de toekomst zal mogelijk dus inhuur nodig zijn door krapte op de arbeidsmarkt. Omdat deze situatie en de omvang daarvan nog niet zeker is, is dit nu nog niet opgenomen in de begroting.

Bouwen – grondexploitaties

Er liggen grote plannen voor het binnenstedelijk bouwen. Hiervoor is ook een aanvraag voor extra ondersteuning van het Rijk en de provincie gedaan. Het gemeentelijke aandeel in de eventuele uitvoering van die plannen, wordt afgedekt via incidentele middelen uit reserves. Deze zijn voldoende beschikbaar om – indien mogelijk – ook uitvoering te gaan geven aan die plannen. De exacte financiële effecten hangen sterk af van de vraag of we een bijdrage van Rijk en provincie zullen ontvangen. Omdat dit nog onzeker is, is in de voorliggende begroting geen rekening gehouden met effecten vanuit die plannen. Op dit moment lijkt dit ook niet noodzakelijk te zijn.

Regieplan Binnenstad

In oktober 2021 bespreekt de gemeenteraad het Regieplan Binnenstad. Dat is een document dat met veel partijen tot stand is gekomen en de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de binnenstad voorziet van richting en kader. Bij dat besluit wordt ook een aanzet gegeven tot de inrichting, afwatering en materialisatie van de straten in de binnenstad en tot een aantal op langere termijn te nemen maatregelen. Voorgesteld wordt de financiële consequenties van die keuzes verder uit te werken en te verwerken in de kadernota en begroting voor 2023. Daarbij is het voor verschillende maatregelen mogelijk aan te sluiten op lopende projecten, subsidies en andere programma's zoals klimaatadaptatie. Ook kan in de planning gekozen worden voor een passend moment. Bij een keuze voor materialisatie moet die keuze consequent worden doorgevoerd, ook bij onderhoud of aanpassingen in de straten en pleinen. Dat betekent dat daarvoor voldoende budget in de (reguliere) begroting moet worden gereserveerd. De verwachting is dat er voor materialisering (inclusief afwatering, inrichting van de straat en ondergrond, etc.) verschillende varianten voor komen te liggen die om een structurele verhoging van het onderhoudsbudget vragen. De verwachte kosten variëren tussen de € 150.000,- en een drievoud van dat bedrag. Dit zal bij de begroting voor 2023 dus verder in beeld moeten worden gebracht.

Verduurzaming en onderhoud vastgoed

De afgelopen jaren is er al veel geïnvesteerd in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. In 2022 zal het college een D-MJOP (duurzaam meerjarenonderhoudsplan) aan de gemeenteraad voorleggen, dat aansluit bij het dan nieuw vastgestelde accommodatiebeleid, en waarin de verduurzaming van de gemeentelijke vastgoedportefeuille

volledig is verwerkt. Zoals al verschillende keren eerder aangekondigd, zal dit D-MJOP naar verwachting vragen om structurele aanvullende middelen. De precieze omvang hiervan is op dit moment nog niet bekend.

Onderwijshuisvesting

Het zorgdragen voor goede onderwijshuisvesting is in financiële zin een zorg voor de gemeente. De komende jaren staan een groot aantal verbouwingen of nieuwbouwplannen op de rol. De planning van al deze activiteiten loopt echter duidelijk over de horizon van deze meerjarenbegroting heen en zal grotendeels in de periode na 2025 gestalte gaan krijgen. Samen met de onderwijspartners wordt op dit moment gewerkt aan de plannen.

Via het gemeentefonds ontvangen wij structureel middelen die ook voor deze activiteiten dekking moeten bieden. Er is dus geen mogelijkheid om hiervoor op een andere manier (bij het Rijk of de provincie) aanvullende middelen hiervoor te verkrijgen.

Het financieel inpassen van de plannen dient op dezelfde manier plaats te vinden als bij andere vervangingsinvesteringen. Dat betekent dus dat dit plaatsvindt via het meerjarig opnemen van de kosten in de stelpost vervangingen. Op basis van het eerste concept van het vernieuwde integrale huisvestingsplan starten vanaf 2026 de eerste forse investeringen. Dit heeft nu nog geen effect op de meerjarenbegroting, omdat dit buiten de planperiode van de begroting valt. In het meerjarig perspectief zullen de kapitaallasten voor het IHP vanaf 2027 structureel met circa € 400.000 toenemen oplopend naar € 700.000. Op dit moment zijn dit nog eerste verwachtingen, die nog verder uitgewerkt moeten worden richting de toekomst.

Zwembad

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 is door het college aandacht gevraagd voor het, op termijn, beschikbaar stellen van extra middelen voor het groot onderhoud van het zwembad. De gemeenteraad heeft besloten vanuit de resultaatbestemming geen gelden toe te voegen voor onderhoud aan het zwembad. Volgens de meerjarenonderhoudsplanning van het zwembad is er in de jaarschijf 2029 een aanvullende incidentele onderhoudsbijdrage nodig. Deze financiële consequenties vallen ook buiten het meerjarenperspectief van deze begroting. Dekking voor deze kosten wordt concreet gevraagd in de begroting van 2026 als de jaarschijf 2029 voor het eerst aan de orde is. Dit vraagstuk zal in de toekomst dus opnieuw aan de orde komen.

Voorstel raadsbesluit:
De gemeenteraad van Culemborg besluit:

De Programmabegroting 2022-2025 vast te stellen

Argumenten:

1. Gemeentewet en Besluit Begroting en verantwoording (BBV)

De gemeentewet (artikel 191) bepaalt dat de raad de begroting voor het komende jaar moet vaststellen en op basis van datzelfde artikel in lid 2, is bepaald dat de vastgestelde begroting uiterlijk voor 15 november moet worden ingezonden aan de provincie. In het BBV is bepaald aan welke vormvoorschriften en regels de begroting dient te voldoen. De begroting die wij u voorleggen voldoet aan deze vereisten.

2. Structureel sluitende programmabegroting 2022

Vanwege een gezond financieel beleid dient een begroting structureel sluitend te zijn. Dat wil dus zeggen, dat alle structurele lasten worden gedekt uit structurele baten. Voor de komende jaarschijven is dit gelukt. Onze begroting is derhalve structureel sluitend.

Kanttekeningen:

Niet van toepassing. Risico's die van toepassing zijn bij de begroting, zijn beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen.

Kosten, Baten, Dekking:

De kosten, baten en dekking worden beschreven in de begroting.

Personele en/of Juridische gevolgen:

Waar personele of juridische gevolgen van toepassing zijn, is dit beschreven in de begroting.

Communicatie en Burgerparticipatie:

Op grond van artikel 190 lid 2 van de Gemeentewet ligt de ontwerpbegroting voor een ieder ter inzage en is deze ook algemeen verkrijgbaar (op verzoek). Van deze terinzagelegging en de verkrijgbaar stelling wordt een openbare kennisgeving gedaan, zodat een ieder in staat is om kennis te nemen van de voornemens. Uiteraard maken we ook dit jaar weer een grafische "Begroting in beeld", waarin onze begroting voor inwoners en andere geïnteresseerden inzichtelijk wordt gemaakt.

Bijlagen:

1: GZDGCB257855/ 257857: Programmabegroting 2022-2025

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB257855/ 257858

De gemeenteraad van Culemborg besluit;

1. De Programmabegroting 2022-2025 vast te stellen

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 11 november 2021.

De griffier	De voorzitter
A.N. van Aarsen	G. van Grootheest